

у силу яких державотворчий та правотворчий потенціал всеукраїнського референдуму донині залишається нереалізованим. Це й відсутність сталих демократичних традицій щодо проведення референдумів в Україні, і складність державно-правових і конституційних процесів в Україні, і недостатність теоретико-методологічного обґрунтування референдної правотворчої та правозастосовної діяльності, і багато інших. Разом з тим, усі названі та інші причини потребують детального вивчення та опрацювання.

Список використаних джерел

1. Шаптала Н. К. Конституційне право України: навч. посіб. / Н.К. Шаптала, Г.В. Задорожня. – Донецьк: ЛізуновПрес, 2012. – 470 с.
2. Закон України «Про всеукраїнський референдум» від 06.11.2012 № 5475-VI – ВР // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 44-45. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5475-17>
3. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №30. – ст.141.
4. Порядок організації всеукраїнського референдуму. Стаття [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pmguinfo.dp.ua/napravleniya-deyatelnosti/pravovaya-zashchita/49-informatsiya/524-proyadok-referendum>

Сирко У.

*студентка магістратури юридичного факультету
Тернопільського національного економічного університету
Науковий керівник: к.і.н., доцент, доцент кафедри
теорії та історії держави і права ТНЕУ
Ухач В.З.*

КОНЦЕПЦІЯ ТА ОСНОВНІ ЗАСАДИ РЕФОРМУВАННЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ТА ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

Ратифікація Україною Європейської хартії місцевого самоврядування виступила своєрідним каталізатором процесів відродження системи представницької влади. Імплементация положень Європейської хартії місцевого самоврядування зумовлює формування якісно нового місцевого самоврядування як системного суспільного явища. Українська держава докладє значних зусиль у сприянні його становленню, функціонуванню та розвитку. Водночас на думку науковців, політиків, експертів, вітчизняне місцеве самоврядування [4] не виконує насамперед своєї суспільної місії – децентралізації державного управління, організації життєдіяльності на місцевому рівні, формування демократичних основ суспільного розвитку, що ставить під сумнів правильність обраних основ його організації.

Відмітимо, що шляхи посилення дієвості та особливості організації місцевого самоврядування в системі публічної влади перебували в центрі уваги провідних фахівців у галузі державного управління та права, зокрема: В. Авер'янова, Г. Абасова, В. Бабаєва, П. Ворони, Н. Грицака, В. Куйбіди, П. Любченка, М. Примуш, І. Софінської, Ю. Тодики, В. Шаповала та ін.

Метою наукової розвідки є розкрити положення Концепції та основні засади реформування ОМС та територіальної організації влади в Україні.

1. В Україні закладено конституційні засади місцевого самоврядування, ратифіковано Європейську хартію місцевого самоврядування, прийнято низку базових нормативно-правових актів, які створюють правові та фінансові основи його діяльності. Водночас, переважна більшість територіальних громад через їх надмірну подрібненість та надзвичайно слабку матеріально-фінансову базу виявилась неспроможною до виконання усіх повноважень місцевого самоврядування. Наголосимо, що реалізація структурних реформ матиме більш комплексний і стійкий економічний ефект за умови гармонізації їх пріоритетів і етапів з реформою місцевого самоврядування та територіальної організації влади [3].

2. Метою *Концепція реформування органів місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні* є визначення напрямів, механізмів та строків формування ефективного місцевого самоврядування та територіальної організації влади, спроможної максимально забезпечити передовсім надання якісних та доступних адміністративних, соціальних та інших послуг, становлення інститутів демократії участі, задоволення інтересів громадян в усіх сферах життєдіяльності на відповідній території, узгодження інтересів держави та територіальних громад [3].

3. Згідно з *Концепція реформування органів місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні*, перед місцевим самоврядуванням постали виклики, які потребують ефективного та швидкого реагування: 1) тенденція до погіршення якості та доступності адміністративних, соціальних та інших послуг через ресурсну неспроможність переважної більшості органів місцевого самоврядування щодо здійснення власних і делегованих повноважень; 2) загрозлива зношеність теплових, каналізаційних, водопостачальних мереж і житлового фонду та небезпека техногенних катастроф в умовах обмеженості фінансових ресурсів місцевого самоврядування для інвестицій в інфраструктуру [3]; 3) складна демографічна ситуація у більшості територіальних громад (старіння населення, знелюднення сільських територій та монофункціональних міст); 4) тенденції до розходження державної регіональної політики, місцевої політики у соціально-економічному розвитку з реальними інтересами територіальних громад через їх соціальну дезінтегрованість, нерозвиненість форм демократії участі, неспроможність жителів до солідарних дій, спрямованих на захист своїх прав і відстоювання інтересів у співпраці з органами місцевої влади та досягнення спільних цілей розвитку громади; 5) зниження кваліфікаційного рівня посадових осіб місцевого самоврядування, зокрема через недостатню конкурентність органів місцевого самоврядування на ринку праці, зниження рівня престижності посад, що призводить до низької ефективності управлінських рішень [3]; 6) корпоратизація органів місцевого самоврядування, закритість і непрозорість їх діяльності, корупція, що призводить до зниження ефективності використання ресурсів, погіршення інвестиційної привабливості територій, зростання соціальної напруженості; 7) тенденція до надмірної централізації повноважень та фінансово-матеріальних ресурсів; 8) відсторонення місцевого самоврядування від вирішення питань у сфері земельних відносин, посилення політичної та соціальної напруги серед сільського населення через порушення

принципу повсюдності місцевого самоврядування [3]. Наголосимо, що ці виклики посилюються проблемами правового, законодавчого, та інституційного характеру.

4. Концепцією передбачено наступні шляхи вирішення викликів, зокрема: запровадження обґрунтованої територіальної основи для діяльності органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади, здатної забезпечити доступність та якість адміністративних та соціальних послуг, що надаються цими органами; створення правових умов та державної підтримки добровільного об'єднання територіальних громад [3]; створення належних матеріальних, фінансових та організаційних умов для забезпечення здійснення органами місцевого самоврядування власних і делегованих повноважень; розмежування повноважень у системі органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади на місцях на різних рівнях адміністративно-територіального устрою за принципом субсидіарності; розмежування повноважень між місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування на засадах децентралізації влади; недопущення дублювання повноважень, функцій і завдань органів місцевого самоврядування різного рівня, а також органів виконавчої влади на місцях; встановлення механізмів державного контролю за законністю рішень органів місцевого самоврядування та якістю надання населенню адміністративних та соціальних послуг; максимального залучення населення до прийняття управлінських рішень, сприяння розвитку форм демократії участі на місцях; встановлення механізмів координації діяльності місцевих органів виконавчої влади [3].

5. Реалізація Концепції здійснюється двома етапами: перший - підготовчий (2013 - 2015 рр.); другий - етап впровадження (2015 - 2020 рр.). Кожен із етапів передбачає чітку систему взаємопов'язаних кроків [3; 1, с. 26]. Це сприятиме: 1) правовій, організаційній та матеріальній спроможності територіальних громад, органів місцевого самоврядування, провадженню їх діяльності з дотриманням принципів та положень Європейської хартії місцевого самоврядування; 2) створенню сприятливих правових умов для максимально широкого залучення населення до прийняття управлінських рішень, а також розвитку форм демократії участі на місцях; 3) утворенню об'єднаних територіальних громад, спроможних самостійно або через органи місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення; 4) створенню умов для забезпечення соціально-економічного розвитку територіальних громад, зокрема об'єднаних та ін. [2; 3].

Таким чином, реалізація положень Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні сприятиме формування ефективного місцевого самоврядування та територіальної організації влади, спроможної максимально забезпечити передовсім надання якісних та доступних адміністративних, соціальних та інших послуг, становлення інститутів демократії участі, задоволення інтересів громадян в усіх сферах життєдіяльності на відповідній території, узгодження інтересів держави та територіальних громад. Це також дозволить позбутися неефективного спадку попередніх років, зокрема: високої концентрації державної влади з ознаками її узурпації; централізації бюджетних фінансів, їх перерозподіл «вниз» в ручному режимі; великої залежності територій від дій

центральної влади та поділу їх на «своїх» та «чужих»; розбалансованості системи МС; безмежної корупції.

Список використаних джерел

1. Бодрова І.І. Європейський досвід удосконалення місцевого самоврядування / І.І. Бодрова, П.М. Любченко. – Х.: Оберіг, 2012. – 61 с.
2. Європейська Хартія місцевого самоврядування / (переклад з англійської мови Є. М. Вишневського); Рада Європи. European charter of local self-governement Charter européenne de l'autonomie locale. – Страсбург: Рада Європи, 1985. – 9 с.
3. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні: Затверджена Кабінетом Міністрів України 8 квітня 2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>.
4. Закон України про «Про місцеве самоврядування в Україні»; Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування»: станом на 11 листопада 2014 року / [відповідальний за випуск В.А. Прудников]. – Х.: Право, 2014. – 107 с.

Федишин Т.

*студентка магістратури юридичного факультету
Тернопільського національного економічного університету
Науковий керівник: к. і. н., доцент, доцент кафедри теорії та
історії держави і права ТНЕУ
Ухач В.З.*

ТЕОРЕТИКО – ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

В Україні вже не перший рік існує проблема подолання корупції, яка в різних сферах діяльності органів державної влади та управління набула глобального і системного характеру. Корупція є антисуспільним явищем, яке істотно сповільнює темпи розвитку економіки держави, гальмує демократичні перетворення. Дане явище є серйозною перепорою у розвитку України як правової держави. Таким чином, актуальність даної теми зумовлена потребою у розробці якісно нових інструментів і методів протидії корупції. Варто зазначити, що корупція згубно впливає на довіру до влади, викликає у суспільстві відчуття несправедливості, порушує принцип верховенства права. Проте дане явище можливо подолати шляхом демократизації всіх сфер суспільного життя, розвитком громадянської свідомості та активності.

Проблеми протидії корупції в органах державної влади та управління розглядалися провідними науковцями такими, як: О. Мельниченко, В. Дейнека, М. Кармаліта, О. Розум, І. Шавло, Н. Шкуренко, О. Боднарчук, В. Гвоздецький, С. Сergyin, О. Акімов, А. Політова.

Мета дослідження полягає у з'ясуванні сутності корупції як складного соціального явища та обґрунтування теоретичних засад протидії корупції в органах публічної влади України.

Корупція, як соціальна категорія, являє собою складне, суспільно-небезпечне і багатоаспектне явище (економічне, політичне, правове, морально-психологічне), яке створює несправедливість у суспільстві і є не новим для нашої держави [2, с. 16].